

Eesti Haiglate Liidu sügiskonverents

Rohereformi elluviimine Eestis

Kristi Klaas, Kliimaministeerium

06.09.2023

**EUROOPLASED: KLIIMAMUUTUS KÜPSETAB
MEID ELUSALT**

EESTLASED: KUULGE SUVED ONGI SOOJAD

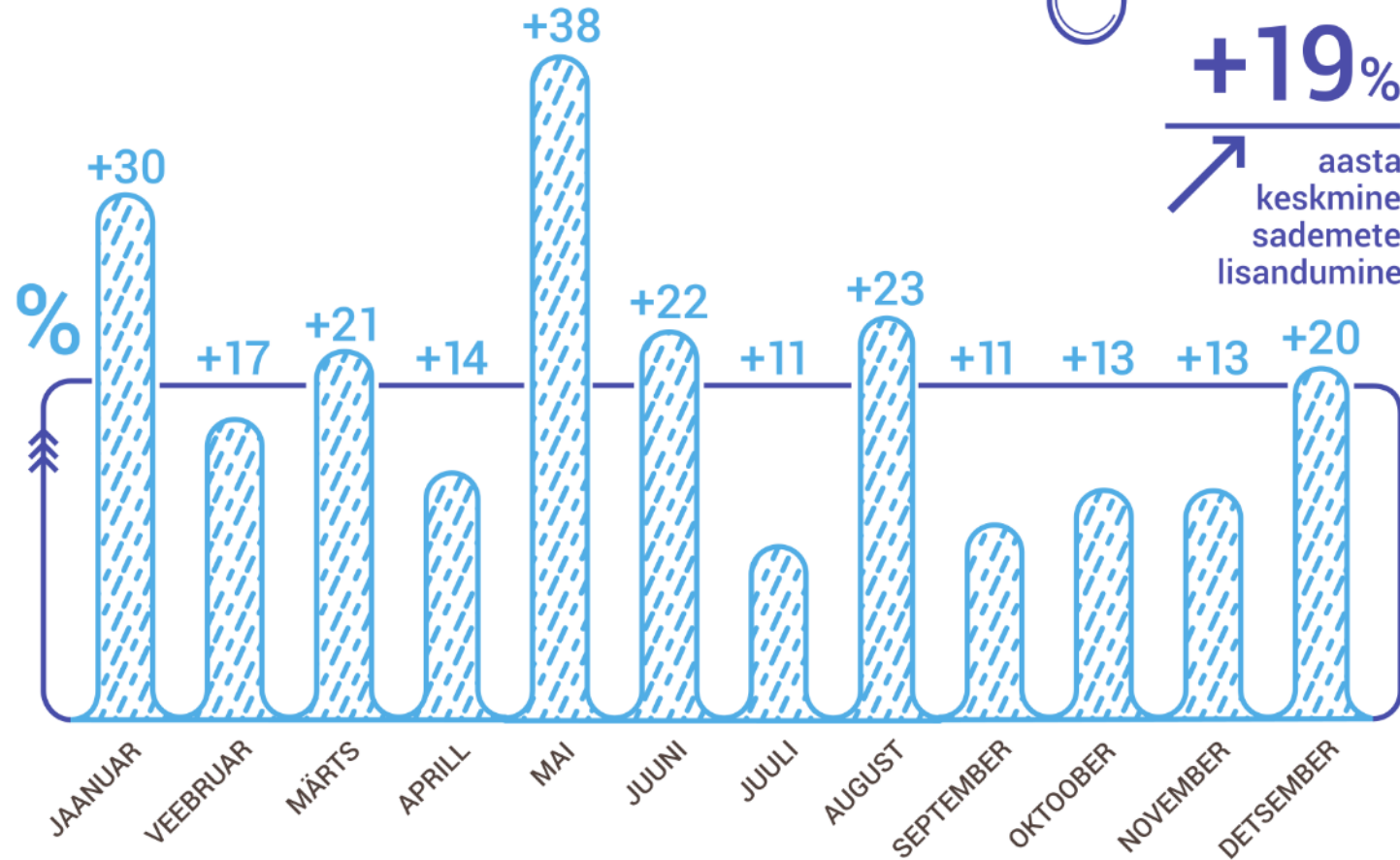
Viimase 60 aastaga on Eesti keskmine
temperatuur tõusnud 1,2 kraadi võrra

Allikas: showyourstripes.info

Eesti sademete kasv

Kontrast kuivade ja niiskete regioonide ning kuivade ja niiskete aastaegade sademete hulkade vahel suureneb. Eestis kasvab keskmine aastane sademete hulk 19%, suurimat kasvu on oodata kevadel (24%) ja talvel (22%).

Üleujutused

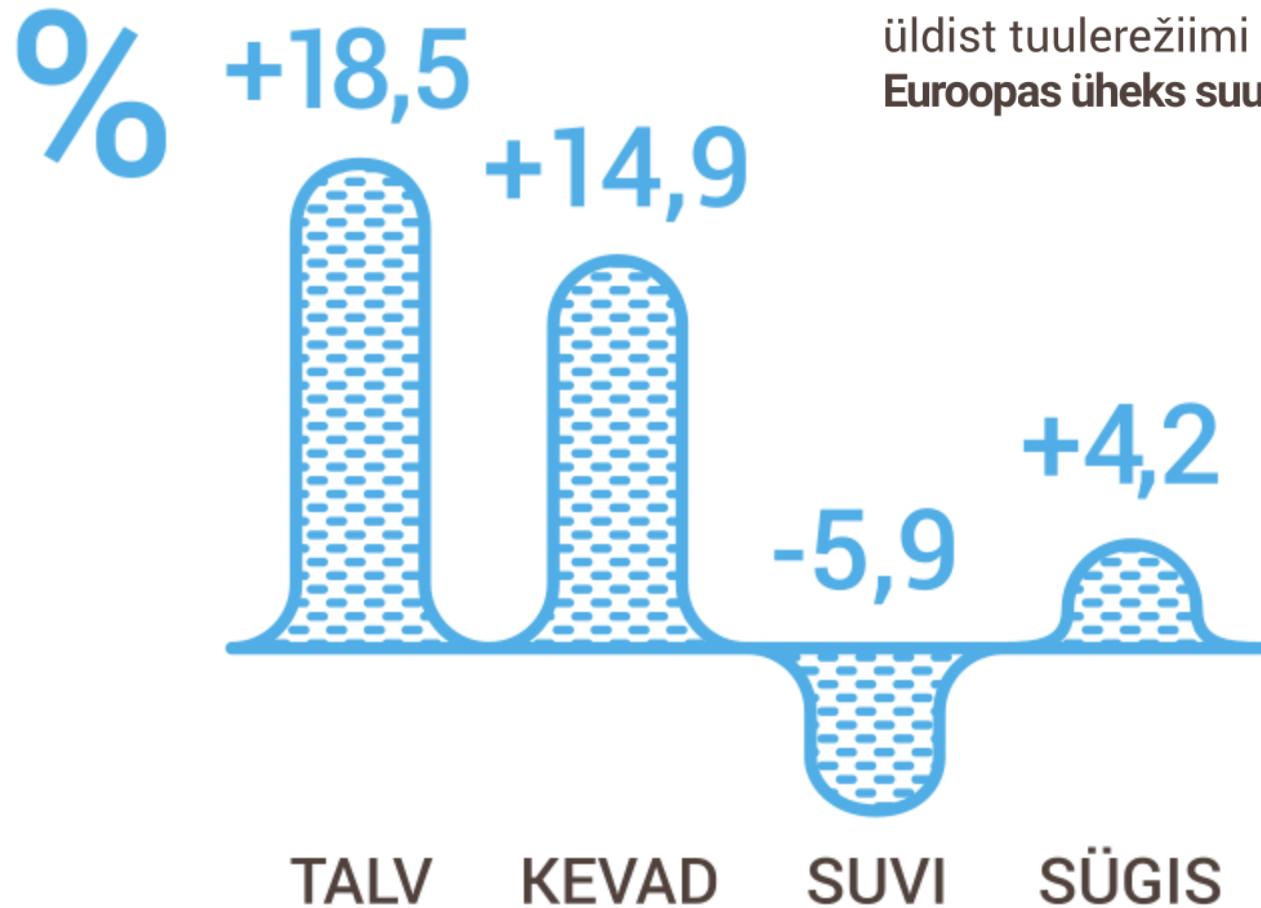

Risk põhjaveele

Erosioon

Eesti tuule kiiruse kasv

Tuule keskmise kiiruse kasvu on Läänemerele oodata ennekõike talvel ja osaliselt kevadel. Kasvu tõenäoline vahemik on 3-18%. Tormituuli ja üldist tuulerežiimi muutust peetakse Euroopas üheks suurimaks probleemiks.

Tormikahjud

Elektrikatkestused

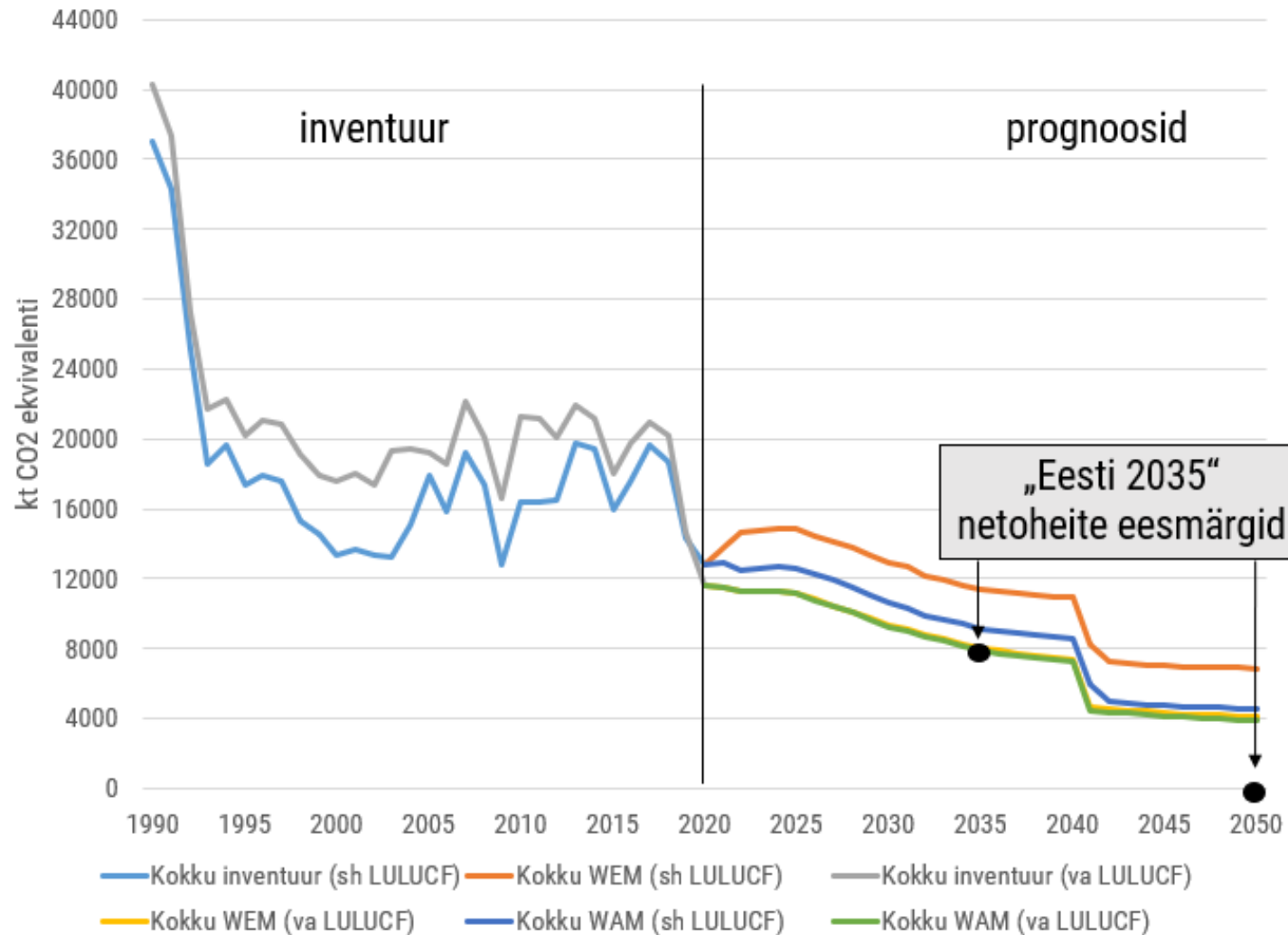

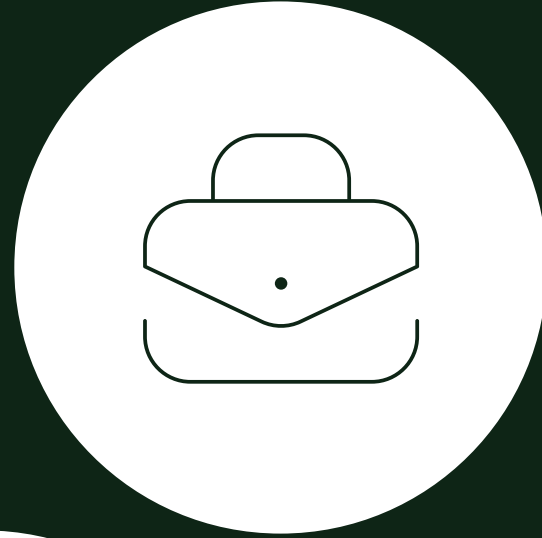
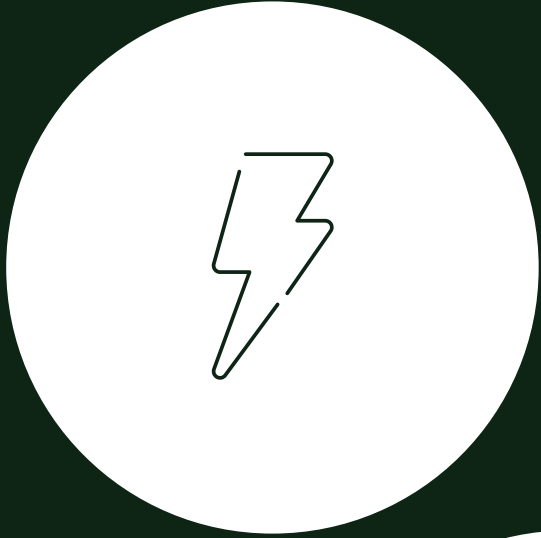
Oht põllumajandusele

Kasvuhoonegaasid 1990–2021

Kasvuhoonegaaside prognoosid kuni 2050

Märgiline aasta 2022

Viiimase 500 aasta rängim pöud räsib ligi kolmandikku Euroopast, lähiajal leevendust ei tule

 Erkki Eriaid
24. august 2022, 17:20

Kliimamuutused ohustavad talispordi tulevikku

Suusahüppekeskus Pekingi OM-II Autor/allikas: SCANPIX/Si/Yang Shiyao

NEWS | 02 September 2022 | Correction 02 September 2022 | Correction 16 September 2022

Why are Pakistan's floods so extreme this year?

One-third of the country is under water, following an intense heatwave and a long monsoon that has dumped a record amount of rain.

Smriti Mallapaty

Flash flooding has destroyed thousands of kilometres of roads in Pakistan. Majeed/AFP/Getty

French nuclear outages winter 2022/23 and power balance outlook

 Eylert Ellefsen

Outlooks before the winter

French nuclear production is expected to reach its lowest production level since 1991 this year. This is mainly because of extended technical inspections and a large number of outages, but reduced production during the heat waves this summer has also played a part.

By the end of August, we see that 25 out of 56 French nuclear plants are out of operation, resulting in a production output of 26 GWh/h – which is about 10 GWh/h lower than for the same month last year.

Taastuvelekter 100%

- 100% taastuvelektrit 2030:
 - ✓Planeeringud
 - ✓Looduskaitse ja KMH
 - ✓Ehitamine
 - ✓Julgeolek
- Riik, KOV'id, kohalikud elanikud, arendajad, pangad

Rohereformi
terviklik juhtimine

Kliimaministeeriumi
loomine

RIIGIKANTSELEI

Rohepööre

Rohepöörde tegevusplaan 2023–2025

Plaan negatiivsete keskkonnamõjude vähendamiseks, nüüdisaegse ja kvaliteetse elukeskkonna loomiseks ning konkurentsivõimelise ja keskkonnahoidliku ettevõtluse toetamiseks

Negatiivsete keskkonnamõjude vähendamine

Kaasaegse ja kvaliteetse elukeskkonna kujundamine

Konkurentsivõimelise ja keskkonnahoidliku ettevõtluse arendamisele kaasa aitamine

Rohereformi eesmärgid läbi 10 valdkonna

ENERGEETIKA

- Energiatõhususe edendamine
- Elektri põhi- ja jaotusvõrkude suutlikkuse tõstmine
- Taastuvelektri tootmine 100% tarbimise mahust aastaks 2030
- Soojuse ja jahutuse üleviimine taastuvenergiale
- Taastuvenergia salvestusturu käivitamine
- Keskkonnahoidlike energiakandjate tootmisvõimekuse ja tarbimise edendamine

KLIIMAPOLIITIKA ja KLIIMAMUUTUSTEGA KOHANEMINE

- Leevendamise 2030. ja 2050. aasta eesmärkide saavutamine
- Meetmete rakendamine, et tagada kohanemine kliimamuutusega

RUUMILOOME ja HOONED

- Kestliku arengu põhimõtetest lähtuv ruumiloome
- Elukaarepõhise lähenemise juurutamine ehitussektoris
- Hoonete energiatõhusaks rekonstrueerimine
- Ehituse valdkonna digitaliseerimine

KESTLIK TOIDUSÜSTEEM

- Põllumajanduse keskkonnamõju vähendamine
- Antimikroobikumide kasutamise vähendamine ning loomatervise ja -heaolu parandamine
- Põllumajandus- ja toidusektori digiülemineku toetamine
- Toiduainetööstuse ja põllumajandus-tootjate investeringute toetamine
- Lariijate ja toidukäitlejate teadlikkuse suurendamine

ÕIGLANE ÜLEMINEK

- Ida-Virumaa õiglase ülemineku kava rakendamine majanduse ja tööjõu kontekstis
- Ida-Virumaa õiglase ülemineku kava rakendamine keskkonna ja sotsiaalse kaasatuse kontekstis
- Eesti siseste piirkondlike ja sektoripõhiste erisuste käsitlemine rohepöördes

ELURIKKUS ja MAAKASUTUS

- Keskkonna- ja kliimaeesmärkidega arvestava maakasutuse ja planeerimise toetamine ning elupaikade taastamine
- Maakasutussektori süsiniku sidumine
- Elurikkuse ja põllumajanduse kontekstis väärtusliku maa metsastamise vältimine
- Muldade hea seisundi kaitse ja selle taastamine

RIIGIVALITSEMINE

- Avaliku sektori keskkonna- ja kasvuhoonegaaside jalajälje vähendamine
 - Väärtus- ja koostööpõhiste riigihangete osakaalu suurendamine
 - Riigi hoonestatud kinnisvara arendamine ja haldamine rohepöörde eesmärkidest lähtuvalt
- Riigi eelarve, finants- ja maksupoliitika kooskõla rohepöörde eesmärkidega
- Kohalike omavalitsuste tegevuste panustamine rohepöörde eesmärkide saavutamisse
- Keskkonnateadlike otsuste vastuvõtmist toetavate andmete kättesaadavuse tagamine avaandmetena ning masintöödeldavalt
- Rohe- ja digilahenduste suurema ühisosa loomine
- Riigi IKT-sektori kestlikkuse suurendamine
- Eesti positiivse rohepoliitilise kuvandi ja tõsiseltvõetavuse arendamine rahvusvahelises suhtluses
- Rohepoliitika elluviimise korraldamise ja kommunikatsiooni järjepidevus ning mõõdetavus

RINGMAJANDUS ja JÄÄTMED

- Ringmajanduse riikliku koordinatsiooni edendamine
 - Ringsete lahenduste kasutuselevõtu arendamine ettevõtetes
- Uute ja innovaatiliste ringsete arimudelite toetamine
- Jäätmekehtluse korraldamine vastavalt ELi tasemel seatud eesmärkidele

TEADMISMAHUKAS ja KONKURENTSIVÕIMELINE ROHEMAJANDUS

- TAI tegevuse sidumine rohepöörde prioriteetidega ning teadusasutuste ja ettevõtete koostöö arendamine
- Rohepöörde vajadustele vastav haridus ja oskused
- Ettevõtete toetamine rohepöörde elluviimisel
- Kohapeal arendatud rohetehnoloogiate edendamine
- Roheinvesteeringuid toetava raamistiku loomine
- Rohepöörde elluviimiseks vajalike ressurssidega kindlustatus ja võimalikud perspektiivid varustuskindluse tagamiseks
- Koostöövõimaluste loomine Eesti ettevõtetele ja tegevuste skaleerimine
- Kõrge potentsiaaliga biomajanduse arendamine

TRANSPORT ja LIIKUVUS

- Keskkonnahoidliku ühistranspordi edendamine
- Ohutu ja rohepöõret toetava tänavakeskkonna kujundamine
- Keskkonnahoidliku liikuvuse soodustamine ja vastava taristu edendamine
- Energiatõhusa ja vähese heitega sõidukipargi kujundamine
- Innovatiivse ja keskkonnahoidliku mere- ja lennustranspordi arendamine

- Vähem negatiivseid keskkonnamõjusid
- Nüüdisaegne ja kvaliteetne elukeskkond
- Keskkonnahoidlik ja konkurentsivõimeline ettevõtlus

Mida vajame?

- Taastuvelekter 100%
- Kliimaseadus
- Kliimaeesmärkidele vastav investeringute plaan
- Usaldusväärne metsastatistika
- Linnade elurikkus
- Ringmajandus toimivaks
- Õiglane üleminek kogu Eestis

Negatiivsete
keskkonnamõjude
vähendamine

Mida vajame?

- Terviklik strateegiline planeerimine ja elluviimine
- Hoonefondi rekonstrueerimine
- Autostumise vähendamine
- Kaasaegne linnaruum
- KOV-idel võtmeroll koostöös riigiga – võimekus, teadlikkus

Kaasaegse ja
kvaliteetse
elukeskkonna loomine

Mida vajame?

- Taskukohane energia ja energiatõhusus
- Rohelised riigihanked
- Andmed korda ja kättesaadavaks
- Ettevõtetele tugi: ESG aruandlus + rohepöörde elluviimine
- Eesti rohemajanduse tugevused

Konkurentsivõimelise
ja keskkonnasõbraliku
ettevõtluse toetamine

Esmased prioriteedid

- Taastuvenergeetika 100%
- Kliimaseadus
- Kliimaeesmärkidele vastav investeringute plaan
- Hoonefondi rekonstrueerimine
- Usaldusväärne metsastatistika
- KOV'ide suutlikkuse tõstmine
- Riigi eeskuju: jalajälg ja hanked

Kliimaseaduse koostamise lähtekohad

Kliimaseadus + eriseaduste ajakohastamine

Eesmärgid

- tagada ettenähtavus ja õiguskindlus Eesti 2030. aasta kliimaeesmärkide täitmiseks ja kliimaneutraalsuse saavutamiseks 2050. aastaks;
- leppida kokku üldised ja sektoraalsed kasvuhoonegaaside vähendamise eesmärgid;
- panna paika peamised põhimõtted ja tegevused, mida on vaja nende eesmärkideni jõudmiseks;
- tagada kliimamuutuste mõjuga kohanemine

Loob eeldused uue keskkonnasõbralikuma kõrgema lisandväärtusega majandusmudeli kujundamiseks

■ Täielikult selge ■ Pigem selge ■ Pigem ei ole selge ■ Ei ole üldse selge ■ Ei oska öelda

■ Toetan täielikult ■ Pigem toetan ■ Pigem ei toeta ■ Ei toeta üldse ■ Ei oska öelda

Andmed ja uuringud loovad aluse paremateks otsusteks

Aitäh!

Kristi Klaas

06.09.2023

